

Raadsvoorstel

Opsteller

Joustra, Jelmer

Vergadering van

12 oktober 2021

Kenmerk

Z/21/027527 / D/21/038153

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Huisvesting statushouders en inburgering

Onderwerp

Kaders uitvoering Wet inburgering 2021

Samenvatting**Samenvatting**

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Aanleiding voor deze nieuwe wet is dat onder de huidige wet onvoldoende resultaten worden geboekt. Zo is het taalniveau van de inburgeraars laag en inburgeraar komen moeilijk aan het werk. Onder de huidige wet heeft de gemeente zeer weinig instrumenten om hier verandering in aan te brengen.

De nieuwe wet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid om inburgeraars te ondersteunen op weg naar volwaardig meedoen in de maatschappij. Het ondersteunen van inburgeraars naar het volwaardig meedoen in de samenleving gebeurt vanuit een visie hoe de gemeente Woerden met haar nieuwe Woerdenaren omgaat. In dit raadsvoorstel wordt een voorstel gedaan voor een visie met de daarbij behorende kaders.

Met de gestelde kaders beoogt het college om:

- zowel een kwalitatief inburgeringsstelsel te organiseren dat de problemen uit het huidige stelsel oplost;
- als de dienstverlening voor inburgeraars aan te laten sluiten op de dienstverlening voor alle Woerdenaren.

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met de kaders voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021.

Inleiding

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Hiermee krijgen gemeenten een grotere rol in het begeleiden van de inburgeraar en het toezicht op de kwaliteit van het inburgeringsaanbod.

Met het huidige inburgeringsstelsel worden in Nederland onvoldoende resultaten geboekt. Landelijk, maar ook in de gemeente Woerden zien we dat inburgeraars een te laag taalniveau ontwikkelen en moeilijk aan het werk komen. Dit zorgt ervoor dat inburgeraars onvoldoende mee kunnen doen aan de samenleving. De resultaten van het huidige inburgeringsstelsel blijven achter doordat:

- Inburgeraar nu zelf verantwoordelijk zijn voor het kiezen van de taalschool. In de eerste periode blijken zij slecht in staat te zijn om een goede prijs-kwaliteit afweging te maken voor hun taalonderwijs.
- Inburgeraar moeten dit taalonderwijs zelf, via een sociaal leenstelsel, bekostigen. Door de druk dat zij dit moeten terugbetalen wanneer zij het inburgeringsexamen niet halen, doen zij vaker op een te laag niveau examen.

- De koppeling met de Participatiewet is in het huidige stelsel niet gemaakt. De inburgeraars focussen zich eerst voornamelijk op het volgen van inburgeringslessen. Dit staat de participatie van inburgeraars in de maatschappij in de weg.

De gemeente heeft in het huidige stelsel geen taak om cliëntregie te voeren op inburgering. Dit zorgt ervoor dat de gemeente weinig wettelijke instrumenten om inburgeraars te ondersteunen in hun inburgering.

Naast inburgering en participatie zien wij dat veel inburgeraars gedurende hun eerste periode in Nederland afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering en het risico lopen om schulden op te bouwen. Zo zijn zij nog onbekend met het Nederlands financieel systeem en kunnen daardoor betalingsachterstanden ontstaan. Doordat inburgeraars vaak nog geen financiële buffer hebben om op terug te vallen kunnen zulke betalingsachterstanden zich snel ontwikkelen tot (problematische) schulden.

Daarnaast bemerken we in Woerden dat inburgeraars nog maar weinig gebruik maken van de lokale reguliere dienstverlening. Dit komt enerzijds omdat de regulier dienstverlening nog te weinig is ingericht op de specifieke ondersteuningsbehoefte voor inburgeraar. Anderzijds zien we dat inburgeraars na hun inburgeringsperiode voorzieningen als financiële ondersteuning of het taalhuis moeilijk weten te vinden.

De nieuwe wet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid om inburgeraars te ondersteunen op weg naar volwaardig meedoen in de maatschappij. De gemeente Woerden is samen met haar uitvoeringspartijen aan de slag gegaan met het implementeren van de Wet inburgering. Hoe het inburgeringsstelsel in de gemeente Woerden eruit gaat zien, is vastgesteld in het uitvoeringsprogramma. (Ferm Werk, Het vluchtelingen Steunpunt Groene Hart, WoerdenWijzer, de Bibliotheek Groene Hart & Kwadraad.) Dit uitvoeringsprogramma is op 14 oktober 2021 naar uw raad verstuurd. (Join nummer: D/21/038165)

Om de problemen van het huidige stelsel op te lossen, is echter meer nodig dan het enkel implementeren van de wettelijke inburgeringsvoorzieningen. Het toe leiden van inburgeraars naar het volwaardig mee doen in de samenleving gebeurt vanuit een visie hoe de gemeente Woerden met haar nieuwe Woerdenaren omgaat. In dit raadsvoorstel wordt een voorstel gedaan voor een visie met de daarbij behorende kaders.

Tijdens de raadsvergadering van 5 november 2020 heeft de motie 'Inburgeren en dan...' over de invulling van het nieuwe inburgeringsstelsel ingediend. Hier hebben wij uitvoering aangegeven door u dit raadsvoorstel voor te leggen. Daarnaast hebben wij u het uitvoeringsprogramma toe gezonden (join nummer D/21/036331).

Participatieproces

Wat willen we bereiken

Visie

Als een inburgeraar in de gemeente Woerden komt wonen, heeft hij of zij al een hele reis afgelegd. Vanaf het eerste moment dat wij weten dat de inburgeraar naar Woerden komt, willen wij hem/haar helpen met het opbouwen van een toekomst in Woerden. Dit doen wij door vanaf het eerste moment in te zetten op inburgering en participatie. We bieden de inburgeraar de ondersteuning die nog is om zelfstandige en zelfredzame Woerdenaren te worden. Het inburgeringsstelsel in Woerden is één samenhangend geheel en een integraal onderdeel van het sociaal domein. Inburgeraars kunnen net zoals alle Woerdenaren gebruik maken van de regulier dienstverlening. Hierbij stellen wij de behoefte van de inburgeraar centraal en bieden we maatwerk waar nodig is.

Wat gaan we daarvoor doen

Kaders

Vanuit bovenstaande visie heeft de gemeente de volgende kaders opgesteld waarbinnen de uitvoering van de Wet inburgering vorm moet krijgen.

1. Een vroege start is belangrijk voor een succesvol inburgeringstraject.

We zetten in om de inburgeraar zo vroeg mogelijk te leren kennen om de juiste inburgeringsroute te bepalen. Door vroeg

te starten benutten we alle beschikbare tijd. Dit geeft ons de mogelijkheid om een doorlopende lijn te bieden t.a.v. eerdere ondersteuning vanuit het AZC.

2. We bieden iedere inburgeraar een goede inburgering. Zowel inburgeraars en hun nareizende gezinsleden als gezins- en overige migranten.

Ook voor gezins- en overige migranten is het een uitdaging om je eigen te maken in een nieuw land. We bieden hen de ondersteuning die daarvoor nodig is.

3. De inburgeraar is eigenaar van zijn eigen inburgeringstraject, we monitoren de voortgang en bieden extra ondersteuning als dat nodig is, waarbij een beroep wordt gedaan op iemands intrinsieke motivatie.

We geloven dat werken vanuit intrinsieke motivatie leidt tot een succesvoller inburgeringstraject. Intrinsieke motivatie ontstaat wanneer de inburgeraar eigenaar is van zijn eigen proces. Deze motivatie en eigenaarschap wordt bovendien aangesproken indien dat nodig is.

4. Inburgeraars zijn nieuwe Woerdenaren. Zij moeten zo snel mogelijk gebruik kunnen maken van de reguliere voorzieningen.

We willen dat inburgeraars al gedurende hun eerste jaar kennis maken met de maatschappelijke organisaties in Woerden. Zodat zij zo snel mogelijk een weg kunnen vinden in de Woerdense samenleving.

5. We zetten in op voorkomen, daarna pas op handhaven.

Voor een inburgeraar zijn de Nederlandse wetten en regels nieuw. We zorgen voor een goede informatievoorziening zodat duidelijk is wat van de inburgeraar verwacht wordt en wat de rechten en plichten zijn. We handhaven op het 'opzettelijk' niet nakomen van de afspraken. Iedereen kan een fout maken.

6. We bieden het inburgeringsstelsel zo lokaal mogelijk aan. Voor het aanbieden van het taalonderwijs werken we samen met de regio.

Een lokaal aanbod helpt de inburgeraar om Woerden beter te leren kennen. Ook geeft het ons de mogelijkheid om sturing te geven aan het inburgeringsstelsel. Om de kwaliteit van het taalonderwijs te waarborgen, werken we samen in de regio Utrecht. Over de regionale inkoop van het taalonderwijs uw Raad hier eerder middels 20R.00570 over geïnformeerd.

7. We werken integraal en ontschot. De nieuwe Wet inburgering is een integraal onderdeel van het sociaal domein. Vanuit die blik kijken we wat de inburgeraar nodig heeft.

Een inburgeraar heeft vaak meer ondersteuning nodig dan alleen vanuit de Wet inburgering. Zoals het ontvangen van een uitkering vanuit de Participatiewet. Daarom kijken we vanuit een holistisch perspectief naar de inburgeraar om vanuit daar te bepalen wat een inburgeraar nodig heeft.

8. We voeren de nieuwe Wet inburgering binnen de budgetten van het Rijk uit.

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. De ambitie van de gemeente is om het nieuwe inburgeringsstelsel budget neutraal uit te voeren.

9. We geven samen enthousiast invulling aan het nieuwe inburgeringsstelsel.

De gemeente Woerden werkt bij de uitvoering van de Wet inburgering samen met haar uitvoeringspartijen. Deze samenwerking zorgt ervoor dat de verschillende diensten in samenhang aangeboden worden.

10. Daar waar het kan, bieden we de ondertussengroep dezelfde ondersteuning.

De 'ondertussengroep' is de groep statushouders die nog onder het oude stelsel vallen. Deze groep nemen we, waar het kan op, in het nieuwe stelsel.

Argumenten

1.1 De gestelde kaders dragen bij aan een kwalitatief goed inburgeringsstelsel.

We hebben geleerd van de lokale en landelijke lessen uit het huidige stelsel. Op basis daarvan hebben wij met de lokale betrokken partijen gekeken hoe we dat in het nieuwe stelsel kunnen verbeteren. De kaders stellen hoe wij als gemeente met onze inburgeraars om willen gaan om het kwalitatief goede inburgeringsstelsel neer te zetten.

1.2 De gestelde kaders sluiten aan op de manier hoe wij de dienstverlening voor alle Woerdenaren hebben ingericht

De gestelde kaders komen overeen met de uitgangspunten uit de maatschappelijke agenda. We willen de dienstverlening voor inburgeraars vanuit dezelfde principes inrichten als we de dienstverlening voor alle Woerdenaren inrichten.

Kanttelingen, risico's en alternatieven

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Communicatie

Vervolgproces

Bevoegdheid raad

Bijlagen

- Raadsbesluit kaders uitvoering Wet inburgering 2021 (join nummer: D/21/038169)